

LUX FILM DAYS

3 FILMY
24 JAZYKŮ
28 ZEMÍ

MUSTANG

Deniz Gamze Ergüvenová
Francie, Německo, Turecko, Katar

MUSTANG

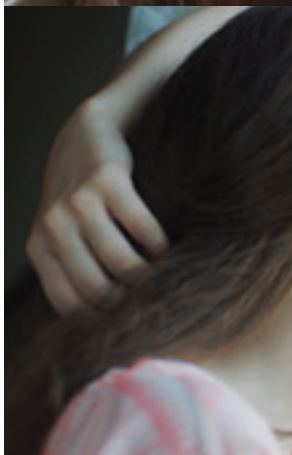
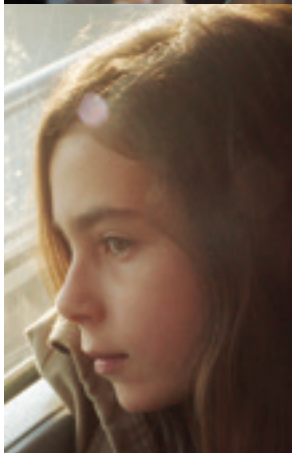
DENIZ GAMZE ERGÜVENOVÁ

Je začátek léta. Pět sester – Lale, Nur, Ece, Selma a Sonay – je spojeno jako prsty jedné ruky. Ve vesnici v severním Turecku se tyto dívky vracejí ze školy a nevěnně laškují s chlapci. Hýření, kterým jejich nevinná hra údajně končí, vyvolává skandál s nečekanými důsledky. Rodný dům se postupně stává vězením, školu nahrazují kurzy domácích prací a začínají se domlouvat sňatky. Pět sester, které touží po svobodě, rozbíjí řetězcy, kterými jsou svazovány.

SOUVISLOSTI: SEKULARISMUS, PATRIARCHÁT, ROVNOST, OBTÍŽNÉ SOUŽITÍ HODNOT

Vystupňování děje vedoucí k tomu, že pět mladých dívek plných života je náhle zbaveno svobody, je ve scénáři režisérky Denize Gamze Ergüvenové velmi nadsazené a je třeba ho chápat jako extrémní a výjimečnou situaci, nikoli jako odraz obecné reality v Turecku. Tato země je ve skutečnosti plná kontrastů. Přestože turecké ženy získaly právo hlasovat v celostátních volbách již v roce 1934, tedy mnohem dříve, než ženy ve velké řadě evropských zemí, je jejich zastoupení v politice nadále velmi slabé. Turecko, rozpolčené mezi emancipačními hodnotami sekulárního státu založeného začátkem 20. století a patriarchální tradicí, jež je ve společnosti hluboko zakořeněna, přijalo v roce 2001 nový občanský zákoník, který ženám zaručuje rovnost ve všech oblastech. Zároveň však roste význam nových politických stran inspirovaných náboženstvím – zejména strany AKP (Strana spravedlnosti a rozvoje). Tyto strany zaujímají k postavení žen ve společnosti daleko tradičnější přístup.

Tento téměř schizofrenní kontrast (zejména mezi městy a venkovem, mezi metropolí a provincií), v němž se vyvíjí turecká společnost, je ve filmu Denize Gamze Ergüvenové mimořádně dobře zachycen. Film velmi důrazně a přesvědčivě zobrazuje napjaté soužití dvou světů uznávajících protichůdné hodnoty. Rodina, ve které dotyčných pět dívek vyrůstá a kterou doplňuje ještě babička, strýc a tety, nemusí být nutně reprezentativním příkladem, avšak formou smyšleného příběhu a s notnou dávkou odvahy odsuzuje postavení žen v tradičních společnostech. Nutí nás zamyslet se nad klíčovou problematikou, která je mimo jiné podmínkou pro vstup do Evropské unie. Jedná se tedy o důležité hledisko, které definuje obecný rámec analýzy, která je zde vypracována.

SKUTEČNOST S NADHLEDEM

Mustang je inspirovan skutečností, avšak příběh, který přináší, není striktně realistický. Už samotný název filmu evokuje příběh, který částečně vychází z bajky o divokém koni, který se stává symbolem pěti dospívajících dívek, zejména Lale. Pohádkovými motivy se vyznačuje i scénář, který mimo jiné zachycuje hru opozic mezi dvěma typy postav (sestrami a strýcem Erolem) a konfliktní situaci, která neustále graduje a nakonec končí dvojím symbolickým zvratem. Pochmurný tón filmu je často kompenzován humornými scénkami, které divákovi umožňují získat nadhled nad dramatickými událostmi, které se ve filmu odehrávají.

PĚT SESTER, KTERÉ JSOU ORGANICKY SPOJENÉ

Lze říci, že všech pět dospívajících dívek je organicky spojeno a svým způsobem funguje jako jeden celek. Cokoli se stane jedné z nich, má důsledky pro ostatní, pro jejich pocity a chování.

Tuto neoddělitelnost nicméně doprovází postupná diferenciacie dotyčných dívek. Prapor svobody drží nejvýše nejmladší Lale, která je i podněcovatelkou vzpoury, zatímco její sestry reagují na osud, který jim je vnucen, odlišně a občas i opačně. Zatímco Sonay se postaví své babičce a odmítá domluvený sňatek a jako jediná se bude moci vdát na muže, kterého miluje – ve správnou chvíli se upřímně zamiluje a její láska je opětována, rodina její vztah přijímá pouze pod podmínkou, že svatba bude okamžitě –, Selma je ztělesněním rezignace, která je pro velkou řadu žen, které jsou v patriarchálních společnostech nuceny podstoupit nechtěný sňatek, typická.

OPAKOVÁNÍ

Hra opozic mezi strýcem Erolem a jeho neteřemi představuje hlavní zápletku filmu, která se vyznačuje sledem událostí, jež se s menšími odchylkami a kumulativním způsobem opakují.

ZVRAT

Postupná radikalizace konfliktní situace mezi strýcem Erolem (který zavádí tento pořádek) a Lale (která se proti tomuto pořádku vzbouří) vede k vystupňování dramatického napětí, které dosahuje vrcholu na konci filmu, kdy dochází k nečekanému zvratu. Strýc Erol se nemůže vrátit do domu, který sám zabarikádoval, a chytá se do vlastní pasti. Dům, v němž byly dívky vězněny, se pro ně paradoxně stává útočištěm a nástrojem svobody.

Tento zvrat umožní dívkám promluvit: Nur, která doposud poklidně spolupracovala, trhá své šaty, vyhazuje jejich cáry z okna a křičí, že zavolá policii a poví vše, co se stalo. Přestože je velmi mladá, její postoj dokládá, že si je plně vědoma nezákonné povahy opatření, která její rodina na dívky uvalila, ať už se jedná o nucené sňatky, odchod ze školy či násilí jakékoli podoby, kterému jsou vystaveny. V kontextu filmu *Mustang* zdůrazňuje tento symbolický zvrat politický dosah příběhu, který zřetelně odsuzuje společnost, v níž občané mají teoreticky stejná práva, ale v níž ve skutečnosti nadále vládne hluboká nerovnost.

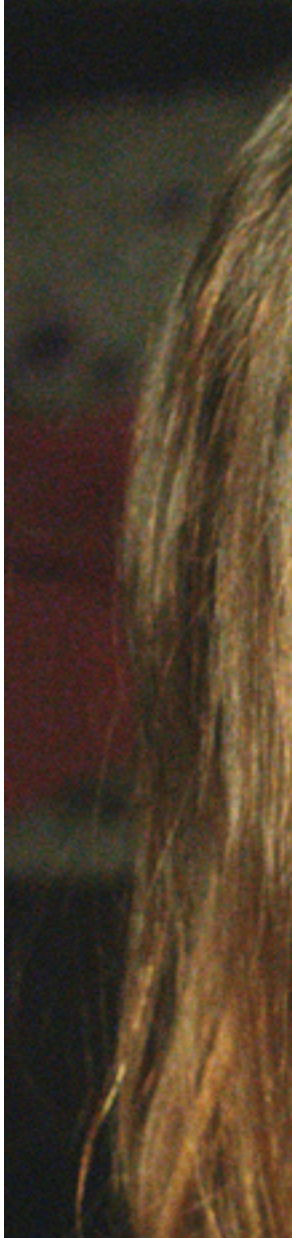
KOMPENZACE

Zvrat, který je vyvrcholením filmu, je doprovázen velmi zřetelnou změnou tónu. Stoupající dramatické napětí zachycené ve scénáři vystřídá úleva a dokonce smích. Komedialní prvky, ačkoli rozptýlené, byly nicméně v příběhu přítomny od začátku.

Zdrojem několika úsměvných událostí je zejména skupina žen, které se točí kolem babičky. Tyto starší ženy, rozpolcené mezi patriarchálními tradicemi a citovou solidárností s dívkami, se neustále pohybují mezi oběma přístupy. Babička, která očekává, že se její vnučky budou chovat příkladně a „uctivě“, je na druhou stranu brání před autoritářskými excesy strýce Erola tím, že kryje jejich špatné chování a usměřuje svého syna.

K nejúsměvnější scéně filmu bezesporu dochází ve chvíli, kdy dotyčných pět sester uteče z domu, aby shlédly fotbalový zápas. Babička omdlí, když vidí své vnučky v televizi. Ve strachu, že tyto záběry shlédnou i muži, sahá teta Emine okamžitě po kladivu a začíná demolovat elektrickou skříňku, která zásobuje dům elektrickým proudem. Když muži zjistí, že zbytek vesnice není výpadkem proudu zasažen, vydává se teta rozhodným krokem k elektrické věži a tluče na její vrchol až do chvíle, kdy dojde k osudnému výbuchu a celá vesnice se ponoří do tmy. Obrovské napětí vzniklé strachem z toho, že strýc Erol zjistí, že jeho neteře utekly, v této chvíli ztrácí svou dramatickou povahu díky těmto téměř surrealistickým scénám, jež se navíc odehrávají mimo zraky mužů, kteří jsou od této chvíle považováni za oběti žertu a symbolicky zbaveni své všemohoucnosti.

Strýc Erol je zesměšněn i na konci filmu, kdy se Nur a Lale podaří uvěznit ho před „pevností“, kterou sám postavil, aby je umlčel. Tato scéna je evidentně zdrojem obrovského napětí, neboť strýc Erol se všemi možnými způsoby snaží proniknout do domu s pravděpodobným úmyslem zabít (nebo ublížit), avšak skutečnost, že se chytá do vlastní pasti podle rčení „kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá“, je zdrojem komických efektů, kterými si režisérka získává diváky.

K ZAMYŠLENÍ PROSTOROVÉ ZPRACOVÁNÍ

Ve filmu *Mustang* zachycuje Deniz Gamze Ergüvenová rozpor, který existuje mezi veřejným prostorem spojovaným s moderní dobou a soukromou sférou, která je stále pod vlivem tradičních hodnot patriarchální společnosti. Máte pocit, že tento rozpor existuje i v našich společnostech?

Vinciane Fonck

les grignoux

REŽIE: Deniz Gamze Ergüvenová
SCÉNÁŘ: Deniz Gamze Ergüvenová,
Alice Winocour
OBSAZENÍ: Güneş Nezihe Şensoy, Elit İscan,
Doğa Zeynep Doğuşlu, Tuğba Sunguroğlu,
ILAYDA Akdoğan, Nihal G. Koldas,
Ayberk Pekcan
KAMERA: David Chizallet, Ersin Gök
HUDBA: Warren Ellis
PRODUCENT: Charles Gillibert
KOPRODUCENT: Frank Henschke
VÝROBA: CG Cinéma
KOPRODUKCE: VISTAMAR FILMPRODUKTION
ROK: 2015
STOPÁŽ: 94 minut
ŽÁNŘ: drama
ZEMĚ: Francie, Německo, Turecko, Katar
PŮVODNÍ ZNĚNÍ: turečtina

NAŠE PŘÍBĚHY NA STŘÍBRNÉM PLÁTNĚ

Evropský parlament s potěšením představuje tři filmy postupující do užšího výběru soutěže o filmovou cenu LUX FILM PRIZE 2015¹:

MEDITERRANEA, film Jonase Carpignana
(Itálie, Francie, USA, Německo, Katar)

MUSTANG, film Denize Gamze Ergüvenové
(Francie, Německo, Turecko, Katar)

UROK (LEKCE), film Kristiny Grozevy a Petara Valchanova
(Bulharsko, Řecko)

Tyto mnohovrstevné příběhy, které jsou výsledkem velkého nadšení a tvořivosti mladých evropských režisérů, budou promítány v průběhu čtvrtého ročníku projektu LUX FILM DAYS².

¹ Filmová Cena LUX.

² Filmové Dny LUX.

LUX FILM PRIZE

Kultura hraje klíčovou úlohu při utváření naší společnosti. V tomto duchu uděluje od roku 2007 Evropský parlament filmovou cenu LUX FILM PRIZE, s cílem rozšířit cirkulaci evropských filmů po celé Evropě a podnítit celoevropské diskuse a debaty k zásadním společenským otázkám. Filmová cena LUX FILM PRIZE je jedinečnou iniciativou. Vzhledem k tomu, že většina evropských koprodukcí zpravidla není promítána v jiných zemích, ani v EU, dává LUX FILM PRIZE výjimečnou příležitost otitulkovat tři evropské filmy ve 24 úředních jazycích EU.

Poslanci Evropského parlamentu zvolí vítěze LUX FILM PRIZE, který bude vyhlášen 25. listopadu 2015.

FILMOVÉ DNY LUX FILM DAYS

Filmová cena LUX FILM PRIZE dala vzniknout také projektu LUX FILM DAYS. Od roku 2012 přibližuje projekt LUX FILM DAYS širšímu evropskému publiku tři filmy soutěžící o filmovou cenu LUX FILM PRIZE. Zveme Vás na projekce v rámci projektu LUX FILM DAYS, který je nezapomenutelným kulturním zážitkem stírajícím hranice. Od října do prosince 2015 můžete společně s dalšími milovníky filmu z celé Evropy sledovat filmy *Mediterranea*, *Mustang* a *Urok (Lekce)* v jednom z 24 úředních jazyků EU. Nezapomeňte hlasovat pro film, který se Vám nejvíc líbil, prostřednictvím našich internetových stránek luxprize.eu nebo na naší facebookové stránce!

CENA DIVÁKŮ

Cena diváků LUX FILM PRIZE je udělena na základě volby publika. Využijte možnosti hlasovat pro jeden z filmů (*Mediterranea*, *Mustang* nebo *Urok (Lekce)*), a budete zařazeni do soutěže o účast na mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech v červenci 2016 jako host Evropského parlamentu a o možnost vyhlásit vítěze ceny diváků.

SLEDUJTE,
DEBATUJTE
A HLASUJTE

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU